

Radnička borba

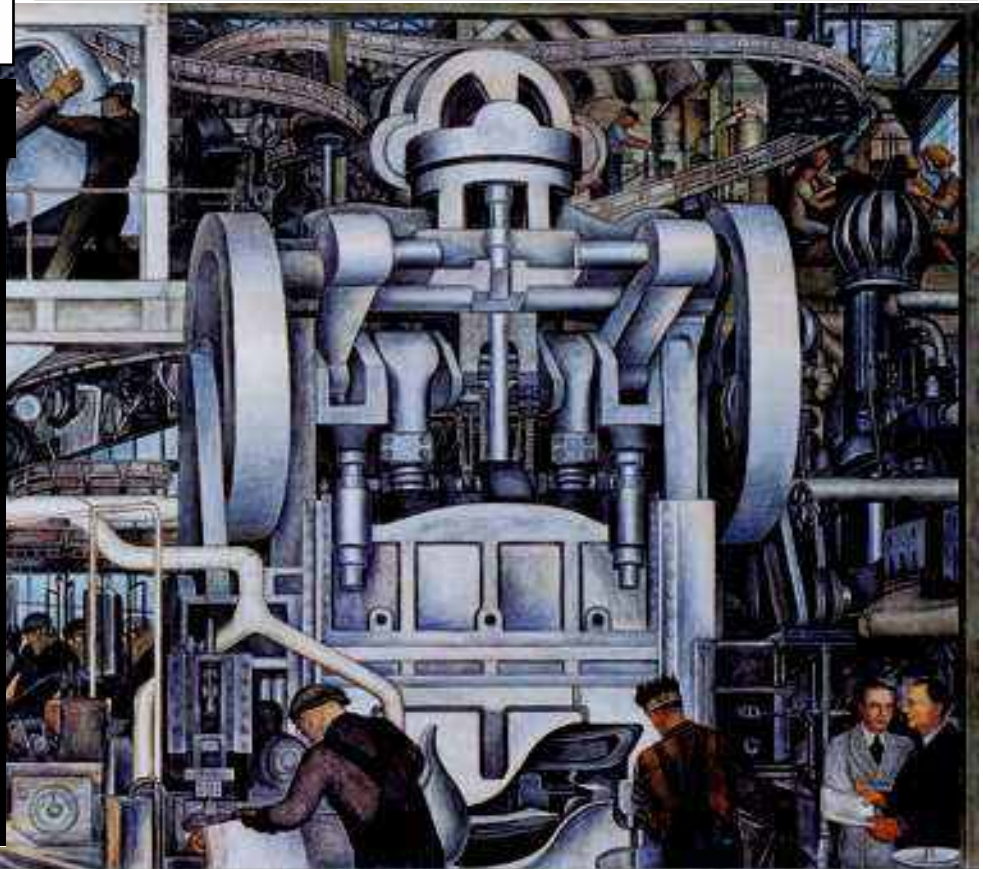
4. broj

www.radnickaborba.org

Radnici - studenti, vrijeme je za otpor!

U ovom broju:

Prema čvrstom radničko—studentskom savezu	2
Intervju sa predsjednikom Sindikata Istre i Kvarnera, Brunom Bulićem	5
Gospodarski kriminal, sloboda medija i privatizacija	8
Intervju sa predsjednikom Regionalnog industrijskog sindikata, Sinišom Miličićem	12
Dolje s političkom elitom!	14
Tko smo mi?	16
Stanje u Grčkoj	18

**Niti SDP,
niti HDZ
već
RADNIČKA
VLAST!**

Prema čvrstom radničko – studentskom savezu!

Od izlaska proteklog broja našeg časopisa nastavilo se postepeno pogoršavanje socijalnog stanja radnika, studenata, nezaposlenih i umirovljenika. Međutim, period od izlaska prošlog broja do pojavljivanja ovog bio je obilježen i pojačavanjem izraza socijalnog otpora koje nije bilo zanemarivo. Podsjetimo se samo okupacije

tvornice MTČ, herojske borbe radnika Salonita, organiziranja sindikalnih prosvjeda u više hrvatskih gradova, prosvjeda održanog u Rijeci protiv uništavanja brodogradnje, štrajka gladu radnika splitske Željezare, socijalno motiviranih prosvjeda vukovarskih srednjoškolaca ...Također, imali smo prilike svjedočiti drugom valu blo-

kada fakulteta i ponovnoj ofenzivi studentskog pokreta, kao i borbi radnika Peveca. Ovi proplamsaji otpora predstavljaju jedini mogući put prema boljoj budućnosti. Jer, sadašnja će se situacija promijeniti samo ako se za to izborimo. Za tu promjenu smo svi odgovorni – svi se moramo aktivno uključiti u socijalni pokret!

Dosta je sektašenja, želimo jedinstvo!

Postojeće stanje je za sve one koje žive od svoga rada postalo nepodnošljivo. No, do promjene ne će doći bez borbe sa poslodavcima i Vladom čiji je interes svu težinu krize prebaciti na radnike, studente i nezaposlene (smanjivanjem plaća, otpuštanjem, povisivanjem školarina, daljnjom rasprodajom posljednjih ostataka industrije) kako bi si kapitalisti povisili svoje već ionako ogromne profite, a političari stekli njihovu naklonost (jer upravo ti nosioci kapitala financiraju njihove kampanje). Na koji se način možemo izboriti za svoja prava? Generalnim štrajkom, masovnim prosvjedima, blokadom tvornica i fakulteta! Naša je neizmjer-
na

snaga sadržana u našoj brojnosti i činjenici da na našem radu počiva ekonom-

ski i društveni razvoj i opstanak čitavoga društva – suočeni sa ulicama prekrivenima tisućama nezadovoljnih radnika, studenata, nezaposlenih i umirovljenika; sa blokiranim tvornicama i fakultetima, transportom i uslugama; drhtat će u strahu i morat će ostvariti sve naše zahtjeve. Jedna je od najvećih mana svih dosadašnjih izraza nezadov-

-oljstva preveliko povjerenje dano šefovima i političarima, pri čemu se pretpostavljalo da će se zahtjevi ostvariti ako na sebe skrenemo pozornost Vlade i ako molimo za pomoć. Da su Vlada i parlamentarne stranke na našoj strani zauzele bi se za smanjivanje vlastitih plaća, za povećano oporezivanje najbogatijih, za progon i oduzimanje imovine onima koji su bili upleteni u financijske afere i u nezakonite privatizacije, za povećanje plaća u skladu sa životnim troškovima, za besplatno i kvalitetno zdravstvo i školstvo, za zaštitu i razvoj industrije – posebno brodogradnje...Budući da rade upravo suprotno jasno pokazuju na čijoj su strani – oni su samo sluga i saveznici krupnog kapitala i tu nema razlike između SDP-a, HDZ-a, HNS-a, HSS-a i svih ostalih.

Ne pokazuje li činjenica da Vlada na mjesto ministra gospodarstva postavlja predsjednika Hrvatske udruge poslodavaca, donedavnog pregovarača u dogovorima oko novoga Zakona o radu i jednog od najvećeg neprijatelja interesa sindikata i radnika, tko zapravo upravlja ovom državom i čije to interese oni zastupaju. Već se tisuću puta pokazalo kako se zahtjevi potlačenih neće ostvariti molbama i žrtvama prinesenim na oltar vladajuće oligarhije, već samo borbom i socijalnim otporom usmjerenim protiv kapitala, njegovih političara i institucija. Oni od kojih smo tražili milost zapravo su naši najveći neprijatelji istoga nam je neće ni dati! **Moramo vjerovati samo sebi samima, organizirati se i izgraditi organizaciju** koja ne će zastupati ni-

kakve druge interese osim interesa radnika, studenata,

**•Na koji se način možemo izboriti za svoja prava? Generalnim štrajkom, masovnim prosvjedima, blokadom tvornica i fakulteta! Naša je neizmjer-
na snaga sadržana u našoj brojnosti i činjenici da na našem radu počiva ekonomski i društveni razvoj i opstanak čitavoga društva ..."**

nezaposlenih i umirovljenika. Sve se ovo potvrdilo u proteklom periodu. U dobrom dijelu slučajeva potlačeni su uspjeli izboriti određene sitne pobjede, no te pobjede dugoročno gledano ne predstavljaju

Prema čvrstom radničko – studentskom savezu!

nešto što će značajnije poboljšati njihov položaj. One naprosto znače privremeni predah. Radi se o tome da su se privremeno uspjeli zaštititi posljednji minimumi radničkog dostojanstva i egzistencije, no svakoga trenutka ovi klimavi uspjesi mogu nestati uslijed novih razvoja događaja – to se posebno odnosi na sve one slučajeve u kojima se Vlada obvezala da će poduzeti mjere zaštite radnika. Sva

radničkom borbom iznudena obećanja brzo se zaboravljaju uz šuškanje novčanice i čaše šampanjca što se ispijaju na sastancima na kojima politička elita dobiva instrukcije i molbe od svojih najboljih prijatelja, predstavnika krupnog kapitala. .

Radnici – studenti, vrijeme je za otpor!

Da bi se ostvarile prave i tvelike pobjede koje će dramatično poboljšati uvjete života radnika i ostalih potlačenih potrebno je da se socijalna borba provede do kraja – bez popuštanja prilikom prvih izbornih mrvica, bez kompromisa, te bez povjerenja u kapitaliste i političare. Za ostvarenje toga nije dovoljno da samo ne vjerujemo kapitalu i političarima; neizostavan uvjet uspjeha jest aktivna solidarnosti i savezništvo između svih radnika, te radnika i studenata, nezaposlenih i umirovljenika. Ako borba koju vodimo ostane izolirana u okvirima jednog poduzeća, jednog grada ili jednog fakulteta otpor će prije ili kasnije biti

skršen. Izolirani i razjedinjeni se ne možemo sukobiti sa svim pritiscima i prljavim trikovima koje će protiv nas upotrijebiti; razjedinjeni i neorgaizirani ne možemo pobijediti snagu kapitala koji u svojoj službi ima medije, pravosuđe, političare i političke stranke, državne institucije, policiju itd. Stoga ideja što čvršće suradnje i solidarnosti nije i ne može biti samo prigodničarska emotivna

fraza, već ona za socijalni pokret predstavlja pitanje biti ili ne biti. Još jedan od velikih nedostataka svih dosadašnjih izraza nezadovoljstva je i činjenica što su

"Studentski plenum treba postati model efikasnog organiziranja radnika u tvornicama u štrajku. Širenjem i očvršćivanjem radničkih i studentskih plenuma diljem zemlje zapravo se uspostavljaju neposredno – demokratski organi koji postaju nosilac radničke vlasti nasuprot vlasti kapitala koja se provodi putem parlamentarnih stranaka pod njegovom kontrolom."

svi ti izrazi ostali izolirani, te nisu izazvali

veća mobiliziranja naprednih građana kao i kampanje podrške i solidarnosti. To se mora promijeniti. Jedna od temeljnih zadaći u narednom periodu mora biti stvaranje čvrstog radničko – studentskog saveza koji treba postati nosioc borbe protiv kapitala. Rad na povezivanju i stvaranju što čvršće solidarnosti svih radnika, te radnika i ostalih potlačenih skupina, mora se u prvom redu zbivati unutar sindikata kao masovnih radničkih organizacija koje jedine posjeduju potrebnu snagu, infrastrukturu i utjecaj. Neizrecivo važan rezervoar energije i u ovom smislu predstavljaju studentski plenumi. Oni moraju na sebe preuzeti daleko veću ulogu i količinu zadataka nego do sada. U svojem se djelovanju plenumi ne smiju

svesti samo na centre borbe za besplatno školstvo već se kao važan politički organ trebaju uključiti u sva pitanja od važnosti za čitavo društvo (kao što su privatizacija brodogradilišta, novi Zakon o radu, krizni porez itd.) Studentski plenum treba postati model efikasnog organiziranja radnika u tvornicama u štrajku. Širenjem i očvršćivanjem radničkih i studentskih plenuma diljem zemlje zapravo se uspostavljaju neposredno – demokratski organi koji postaju nosilac radničke vlasti nasuprot vlasti kapitala koja se provodi putem parlamentarnih stranaka pod nje-

govom kontrolom. Paralelno s time, kao što smo ranije naglasili, potrebno je raditi na formiranju političke organizacije radnika, studenata i umirovljenika koja će se boriti za suštinsku promjenu političkih i društvenih odnosa u korist radništva, te protiv svakog oblika potlačivanja i ugnjetavanja (seksizma, šovinizma, homofobije itd.). U skladu onime što smo do sada rekli treba se najoštrije sukobiti sa svime što razjedinjuje radnike i postavlja ih jedne protiv drugih. Jednu od najozbiljnijih opasnosti u ovim trenucima predstavlja sektaštvo u svim oblicima. Pojam sek-

taštva ne treba shvatiti naprosto kao pogrdan epitet. Pod njime ćemo podrazumijevati način bavljenja socijalnim i političkim pitanjima kod koje se pojedinac ili grupa svojim stavovima i strategijom nastoje suprotstaviti (često i prikazati kao alternativa) masovnim radničkim organizacijama ili predstaviti masovnu organizaciju koje su sami članovi kao jedinu pozvanu da zastupa radničke interese. Većina onoga što ćemo nazivati sektaškim kritikama, a koje dolaze ili u obliku međusobnih optuživanja rukovodstava različitih sindikalnih središnjica ili napada na sindi-

kate od pojedinaca van sindikata, potpognuto je intelektualnom lijenošću. Intelektualna lijenost podrazumijeva izostanak ozbiljne analize stvarnosti, nesklonost raščlambi složenih pojmova, kao i zasnivanje političke linije na emotivnim impulsima, a ne racionalnim razlozima. Svim takvim svjesnim ili nesvjesnim kritičarima moramo dati nekoliko savjeta. Sasvim je pogrešno reći sindikat, npr. HUS ili SSSH i pri tome zamišljati neku homogenu nedjeljivu cjelinu. Još je više pogrešno i promašeno na takvim shvaćanjima izgrađivati stavove i analize. Prihvaćajući tu trivijalnu logiku dolazi se do shvaćanja po kojemu je sindikat utjelovljen u svojemu rukovodstvu. Takve jednostavne personifikacije odgovaraju lijenim umovima jer ne zahtijevaju pretjerani napor mišljenja, no vode do katas-

trofalnih zaključaka i katastrofalne prakse. Zapravo, niti je HUS Ozren Matijašević, niti je SSSH Ana Knežević – a isto tako ni skup njihovih tajnika, blagajnika, organizatora itd. Sindikat je radnička organizacija, osnovana od strane radnika za zaštitu njihovih neposrednih interesa; organizacija koja posjeduje određenu strukturu i složenost, koja u sebi sadržava različite, suprotstavljene tendencije i stavove: organizacija koja u slučaju SSSH-a i HUS-a obuhvaća 211 000, odnosno 50 000 radnika. Oni koji izriču generalne tvrdnje bilo npr. protiv HUS-a, bilo protiv SSSH-a, te im se sektaški suprotstavljaju, zapravo se sektaški suprotstavljaju masi od 50 000, odnosno 211 000 organiziranih radnika. To je ono što se naziva sektaštvom. Oni bi nam odgovorili: „ ali, sindikati popuštaju vladi i pristaju na kompro-

mise, birokratizirani su, neki njihovi članovi imaju skoro tri puta veće plaće nego prosječni radnici, često je retorika njihovih članova obojena nacionalnim populizmom, ideje i zahtjevi koje nam serviraju često su nejasni i zbrkani itd. “ .Ne možemo reći da je to sasvim netočno, no tu u igru ulazi onaj moment namjerne ili nenamjerne intelektualne lijenosti. Potrebno je sindikat promatrati kao složenu strukturu, te uočiti njezine različite dijelove, a ne ga promatrati kao nedjeljivu gromadu. Posebno je važno razlikovati masu običnog radničkog članstva od samog rukovodstva. **Potrebno je biti kritičan, jasno definirati svoju političku liniju** i razlikovati je od ostalih, te se boriti se za njezinu dominaciju; rukovodstvo podvrgavati nužnoj kritici i zahtijevati njegovo pomladivanje kada je to

"Sindikat je radnička organizacija, osnovana od strane radnika za zaštitu njihovih neposrednih interesa; organizacija koja posjeduje određenu strukturu i složenost, koja u sebi sadržava različite, suprotstavljene tendencije i stavove..."

"Posebno je važno razlikovati masu običnog radničkog članstva od samog rukovodstva. Potrebno je biti kritičan, jasno definirati svoju političku liniju i razlikovati je od ostalih, te se boriti se za njezinu dominaciju; rukovodstvo podvrgavati nužnoj kritici i zahtijevati njegovo pomladivanje kada je to potrebno. No, nikada, nikada, nikada se ne mogu okretati leđa desecima i tisućama organiziranih radnika, te vršiti promašeni i sektaški napadi na cijele sindikate."

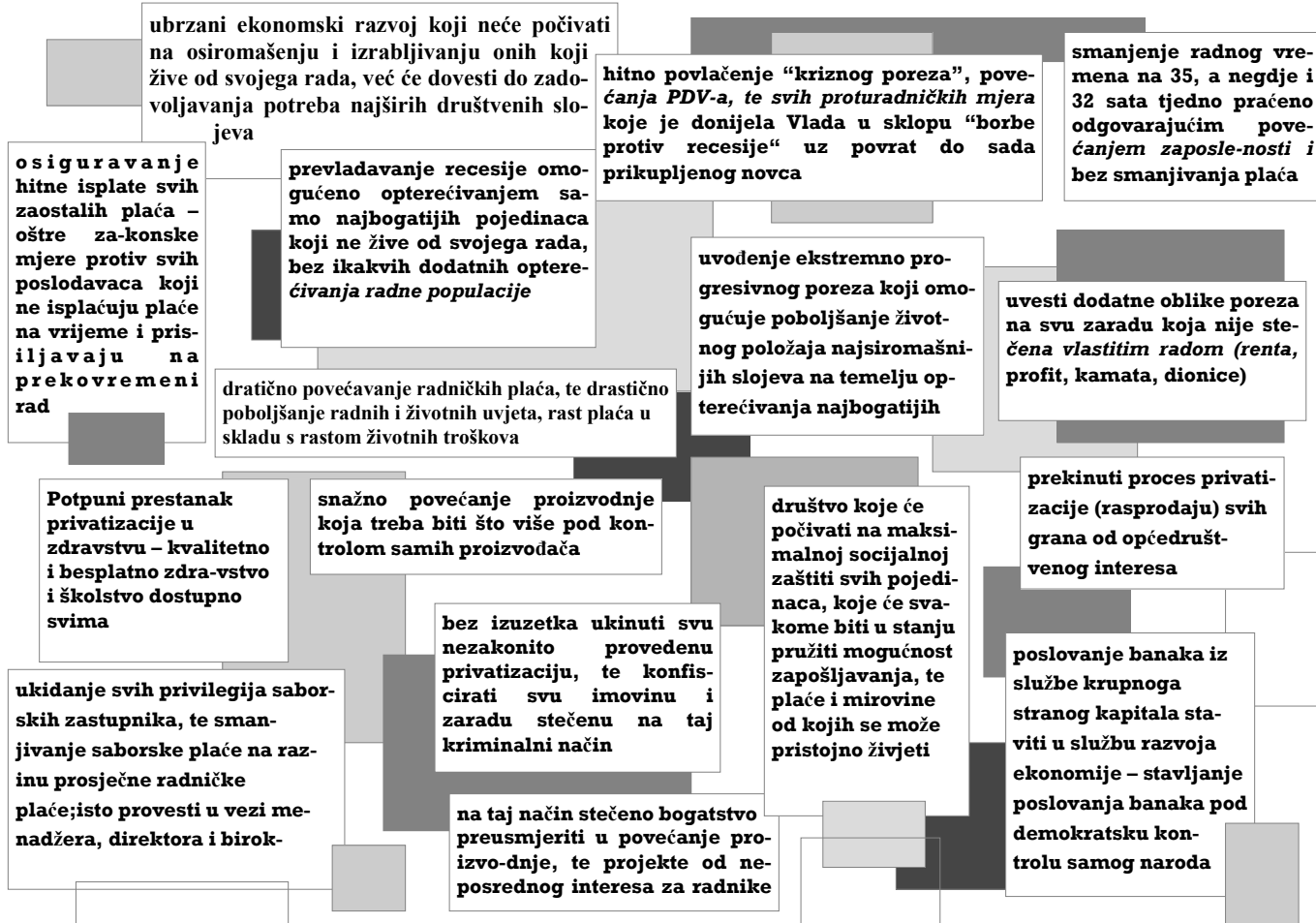

potrebno. No nikada i nikada se ne mogu okretati leđa desecima i tisućama organiziranih radnika, te vršiti napadi na cijele sindikate. Mi vjerujemo da je potrebno znatno promijeniti i reformirati postojeće sindikate, te omogućiti njihovo ujedinjavanje. Radnici udruženi u različite sindikate nisu jedni drugima niti neprijatelji, niti konkurencija već jedino kolege, drugovi i saveznici. Mi se ne stavljamo na stranu niti jedne određene središnjice ili sindikata već na stranu radničkog jedinstva. U svim sindikatima postoje ljudi koji

iskreno žele ostvariti radničko jedinstvo i izgraditi radničko-studentski savez, koji su protiv svega što razjedinjuje radnike (nacionalizam, birokracija, sektaštvo itd), koji smatraju da više ne smije biti popuštanja, te da je došlo vrijeme za radikalnije mjere kao što su generalni štrajkovi i blokade. U svim sindikatima postoje, međutim, i oni koji se protive takvim stavovima, te koji nam neće mirno popustiti – protiv njihove dominacije se svi složno, solidarno i ujedinjeno trebamo boriti. **Nove velike pobjede za sve pot-**

lačene ne će ostvariti niti oni, a niti samoizolirani sektaši. Njih mogu ostvariti jedino progresivni radnici svih masovnih sindikata – ujedinjeni u svojoj solidarnosti, ojačani savezništvom s naprednim studentima i nezaposlenima, te beskompromisni u svojoj borbi.

Što mi želimo?

Intervju sa Brunom Bulićem, predsjednikom Sindikata Istre i Kvarnera: Rješenje problema je revolucija!

RB: Počnimo s najaktualnijim pitanjima: svjedočili smo neslavno propalom prvom krugu natječaja za privatizaciju brodogradilišta. Kako sada stoje stvari i što se namjerava poduzeti?

Bruno Bulić: Pitanje brodogradnje nije samo pitanje Hrvatske, već i Europe. Njega treba gledati u kontekstu svega onoga što se zbivalo od 1982. na ovamo. To što se zbivalo je sljedeće: sva sofisticirana tehnologija, procesi i menadžment vezani uz brodogradnju, kao i tehnologija proizvodnje i izrade konstrukcije strojeva, od tih godina krenuli su putem Dalekog istoka. Kompletan kapital koji se odnosi na

brodogradnju iz Europe je krenuo putem Koreje. No, tko je vlasnik toga? Europa je vlasnik. Tko je ugasio svoja brodogradilišta? Europa ih je ugasila. Zapravo, premda to ne žele reći niti će to ikada reći, oni nas gledaju kao moguću konkurenciju sutra i žele nas uništiti kao što su i Poljake. U kontekstu toga treba gledati što se to dešava s hrvatskom brodogradnjom, a uz to paralelno i u kontekstu nečega što su do sada napravile sve vlade. To je bio zločin nad hrvatskim narodom, jer su uništile svoje finansijske institucije i prodale ih, ja bih rekao poklonile, drugim državama. Hrvatske banke nisu privatizirane one su poklonjene drugim državama koje upravljaju svojim bankama.

Naravno da te banke neće financirati ono što njihova politika ne želi, odnosno što njihovo gospodarstvo ne želi. Jer u Europi su svi igrači drugorazredni osim njih sedam veličanstvenih koji su je formirali. Svi drugi građani i svi drugi radnici su građani i radnici drugog reda. I bit će zauvijek drugog reda. Ako netko misli da ćemo mi biti dio EU s istim pravima i obvezama kao i ovih sedam onda se vara i obmanjuje! Postavlja se suštinsko pitanje- što uopće napraviti. Ta pitanja rješava, nažalost, revolucija. To je normalna stvar. Zašto? Zato jer bogati, oni koji su pokrali narod, imaju u svojoj funkciji politiku. Ti bogati su financirali političare koji im to vraćaju kroz zakonodavstvo; imaju represivni

Rješanje problema je revolucija!, intervju sa predsjednikom Sindikata Istre i Kvarnera

aparatus koji štiti zakone i teško je tu nešto napraviti, a da to bude u skladu sa zakonom. Zato sam rekao onu tešku riječ – revolucija. Nisam to učinio bez razloga, jer to je jako teška riječ. Međutim, povijest ide svojim putem i to neće biti tako lako zaustaviti. Desit će se ono što se u povijesti već desilo. Recimo, Mussolini u Italiji do 1941, odnosno do rata, nije kršio zakone. Ali ti su zakoni bili nepravdatni i nepošteni, te u korist pojedinaca i na štetu naroda. Nije ni čudno što sada njihovi unuci govore da su njihovi djedovi imali nepravdatno suđenje. Nisu ni mogli imati pošteno, jer im je po onim zakonima bilo nemoguće suditi! Povijest se ponavlja u drugim okvirima. Vratimo to na brodogradnju... Kada gledamo brodogradnju trebamo je gledati u kontekstu transporta, neovisno o tome radi li se o teretu ili ljudima. Preko 98% svih transporta u svijetu se vrši morskim putem. To znači da je sinusoida prodaje i na-

rudžbe brodova danas dolje, a sutra će biti gore. To je neminovno, to svi znaju. Zato žele čim prije uništiti hrvatsku brodogradnju jer ona još nije legla, ona je samo kleknula. Njima je cilj da ju se uništi, čim prije – to bolje. Jer ta će sinusoida početi rasti. Zašto? Sinusoida ima svoj period, ali isto ga ima i ljudska starost, a također i starost broda. Ljudska starost je 70 god, a starost broda je 10 godina. Nakon 10 godina on ne može ići u preko 80% luka svijeta – on ide u rezalište. Ta će sinusoida tada krenuti gore – onaj tko opstane, odnosno ne nestane, taj će se uzdignuti. To se sada zna. Cilj Europe je kroz pritisak prema našoj vlasti, koji nije uopće težak, onemogućiti da se brodogradnja ponovno uzdigne. Naši ljudi koji idu na sastanke lažu kada kažu da su pregovarači – oni su slušači. Osoba koja je u potpunosti ekonomski ovisna nema ni političku slobodu, niti bilo kakvu drugu slobodu. Moć je kod onoga tko ima novac. Tu

se sada nalazimo i to je suština problema te brze privatizacije. Mi smo kao sindikati upozoravali da ta privatizacija nema veze s ničim i da je to zapravo gašenje brodogradilišta. Ljudi koji odlučuju o brodogradnji ništa ne znaju o brodovima, ništa ne znaju o moru, ništa ne znaju o plivanju! Oni ništa o tome ne znaju niti ih to interesira. Oni su samo produžena ruka kapitala koja je dobila određeni zadatak koji mora izvršiti. Zbog toga je i dobila novac da bude na vlasti. Što napraviti u ovoj situaciji ne znam. Teško je to reći zbog jednog problema, a to je da radnici, građani, mirovljenici itd. još uvijek nisu upotrijebili svoj mozak. Oni i dalje koriste samo dio svog mozga koji je napumpkan elektronskim medijima prije svega HRT-om i ostalim televizijama i medijima kao Večernji, Jutarnji itd. Time ponižavaju svoju inteligenciju jer pitanje inteligencije nije pitanje stručne spreme. S druge strane, studenti još nisu pre-

"Postavlja se suštinsko pitanje - što uopće napraviti. Ta pitanja rješava, nažalost, revolucija. To je normalna stvar. Zašto? Zato jer bogati, oni koji su pokrali narod, imaju u svojoj funkciji politiku. Ti bogati su financirali političare koji im to vraćaju kroz zakonodavstvo; imaju represivni aparat koji štiti zakone i teško je tu nešto napraviti, a da to bude u skladu sa zakonom. Zato sam rekao onu tešku riječ – revolucija!"

"Radnička i studentska svijest još uvijek nije ni razini kritične mase koja bi sprovela promjene, pa ako treba i na silu. Ako ne bude milom to će se morati riješiti silom! Nema kruha tu! Granica je veoma blizu. Mogu oni mene zvati ljevičarom, marksistom, komunistom, što god hoće! To je matematika s jednom nepoznicom iz osnovne škole. Onog trenutka kada se djeci više nema što dati za jesti počinje pucati film. Zakoni tu ništa ne vrijede..."

poznali problemi ili ga ne žele prepoznati ili je pak malena količina njih koja je to prepoznala, a ta malena količina još uvijek ne može stvoriti kritičnu masu. Oni se još igraju kao mala djeca ali morat će na sebe preuzeti odgovornost, zajedno s mladim radnicima. Radnička i studentska svijest još uvijek nije ni razini kritične mase koja bi sprovela promjene, pa ako treba i na silu. Ako ne bude milom to će se morati riješiti silom! Nema kruha tu! Granica je veoma blizu. Mogu oni mene zvati ljevičarom, marksistom, komunistom, što god hoće! To je matematika s jednom nepoznicom iz osnovne škole. Onog trenutka kada se djeci više nema

što dati za jesti počinje pucati film. Zakoni tu ništa ne vrijede... Samo će neki nakon 30 – 40 godina opet govoriti kako njihovi djedovi nisu imali pošteno suđenje. Nažalost, nisu ga mogli imati jer to pravosuđe bilo nepravdatno i nepošteno. I nije ni čudno što je najveći kriminal i najveći zločin pravosuđa i sve ono što ima veze s njime! To je leglo zla – od državnog odvjetništva, od pravosuđa, od policije, od sudstva itd. To je katastrofa! Na sudu ću izgubiti ako onaj drugi ima novaca – ja sam gotov pojest će me. I zato nastupa prisila naroda – i doći će brzo.

RB: Neki puta je dobro vratiti se samim temeljima problema. Što mislite, da li je privatizacija brodogradilišta uopće nužna?
Bruno Bulić: Apsolutno sam protiv privatizacije i oduvijek sam bio. Privatizacija uopće nije nužna. Hrvatska je imala u sklopu Jugoslavije izuzetno jaku flotu koja je imala ogroman broj brodova koji su svi ostali hrvatski. Sve su rasprodali – to je činjenica. Uz svaku privatizaciju osim možda 5-10% vežu se bogati ljudi koje da to želite možete već sada bez ikakvih teškoća strpati u zatvor. Međutim, to su temelji kapitalizma koji su se morali izgraditi na nečemu, a ne mogu se stvoriti na novcu kojega

Rješ enje problema je revolucija!, intervju sa predsjednikom Sindikata Istre i Kvarnera

nema. Zbog toga se moraju sagraditi na kradi.

RB: Tko će po Vašem mišljenju od privatizacije najviše profitirati i kome ona zapravo ide u korist?

Bruno Bulić: U pravilu ide u korist krupnom kapitalu Europe. To je potpuno jasno i tu nema spora. Hrvatska od te privatizacije neće imati ništa osim velikog broja nezaposlenih, socijalnih nemira, bijede i siromaštva...I nikada nećemo biti ravnopravni s ostalim dijelom Europe. Normalnom čovjeku je put od stražnjice do glave dug kojih 50-60 cm, a nekima je 6 metara tako da im nikada ne stigne iz stražnjice u glavu. Nažalost takvi ljudi danas vode našu državu. To su ljudi koji ne razumiju elementarne stvari. Sve ovo što se radi radi se za drugog. Neće se tu nitko iz Hrvatske obogatiti. Osim naravno onih koji su emisari...Pitanje brodogradnje je dalekosežno pitanje. Tri velika brodogradilišta kao Uljanik, Treći Maj i Brodosplit su brodogradilišta s kojima se može ponositi svaka država. To je strašno sofisticirana i propulzivna grana. Koeficijent obrtaja novca je 2.9. Prema tome bih sve što se radi bez trunke ustezanja usporedio s ratnim zločinom prema vlastitom narodu. Privatizacija brodogradnje je skoro jednaka ratnom zločinu. Narod će to jednog dana osuditi. Zbog toga sam rekao

svojim kolegama sindikalcima : „Maknimo se od tih budala i radimo ono što narod od nas očekuje! Koliko god to moglo biti ružno ili možda neuspješno. Ali tako ćemo jednoga dana moći uzdignute glave ići po Rijeci, Puli i Splitu i nećemo trebati sagibati glavu dolje zato jer smo bili saučesnici pljačke nad vlastitim narodom. „

RB: Čini se da jedan dio javnosti ima sasvim iskrivljenu sliku o brodogradnji, njezinoj ulozi u društvu, te potencijalima ove, za nas jedne od temeljnih, industrijskih grana. U kojoj mjeri je to proizvod medijskih pritisa?

Bruno Bulić: Ovo što radi HRT je u suštini kuhinja zla. To je kuhinja zla već od početka devedesetih na ovamo. Ta kuhinja nije nikada ni imala dobrog kuhara, pa je i zbog toga toliko zla. Njihov je cilj bio stvaranje fame o tome da netko stalno financira brodogradnju, a da ona samo uzima i troši novac. Ja bih volio znati koliko je i kome novca Vlada isplatila na temelju jamstva koje je imala, a krediti nisu vraćeni. To je ključ problema. Da vidimo! Onda da vidimo koji su sjedili u tim Nadzornim odborima, koji Vukelići itd. i koja je njihova odgovornost. Matematika je ovdje veoma jasna. Tada će se vidjeti da stvari nisu baš takve. Ni-

kada brodogradnja i turizam u normalnom tržišnom privređivanju ne mogu biti visoko profitabilne djelatnosti. One su u suštini na rubu pozitivnog poslovanja, ali imaju strahovit faktor obrtaja kapitala, tj. vežu na sebe veliku industriju. 40 000 ljudi i 2000 gospodarskih subjekata je vezano za ova brodogradilišta, a 816 poduzeća je direktno uključeno u samu izradu broda. Oni ne znaju što govore kada govore o toj brodogradnji. Umjesto da je maksimalno sačuvaju, da stvore neke financijske institucije koje će pokrenuti gospodarski razvoj, da razmisle kako će strpati u zatvor one koji su pokrali brodogradilišta i osnovati neku dobru brodarsku kompaniju, oni bi to sve na-

gradije raspodali. Španjolska direktno iz svojega državnog proračuna financira svoja dva brodogradilišta, a nama govore da mi ne smijemo. U Italiji je pak država vlasnik brodogradilišta. Vraćamo se na početak – ako u svojoj kući niste financijski gospodar onda niste nikakav gospodar. To sve nije nimalo slučajno. Npr. HUS je imao prosvjede i ja sam morao fizički istjerati novinara i kamermana s pozornice u Zagrebu. Izletio je dolje kao metak! Onda su naravno govorili kako sam bezobrazan. Dobili su zadatak, kao što je bio i slučaj u Osiijeku, da pola sata prije snimaju trg dok nema

"Hrvatska od te privatizacije neće imati ništa osim velikog broja nezaposlenih, socijalnih nemira, bijede i siromaštva...I nikada nećemo biti ravnopravni s ostalim dijelom Europe."

Ljudi i da onda govore kako je propao prosvjed. Kada je HDZ napravio skup na Starčevićem trgu? Nikada! Ni za vrijeme Tuđmana. Želim pokazati kako mediji rade jednu zločestu stvar koji su napravili i u vezi brodogradnje. Veoma se lako iskrivi istina i dobije pogrešna medijska slika. To je strašno! No i ti novinari koji svjesno obmanjuju javnost će doći pred lice pravde i onda će netko i njima napraviti nešto ružno, prije ili kasnije. Oni sada ružne stvari rade drugima. Biti novinar nije zanimanje, već poziv. Novinar mora prikazivati istinu bilo da dobiva plaću ili ne.

RB: Postoje kritike na račun sindikalnih rukovodstava (i to manje – više svih konfederacija) da previše popuštaju Vladi i poslodavcima, da su nedovoljno angažirani u zaštiti radničkih prava, te da su birokratizirani. Gledajući globalno što Vi mislite o tome? Postoje li takve tendencije, kao i opasnost od njihovog jačanja?

Bruno Bulić: Da. Postoji ta opasnost. Kao prvo Hrvatskoj nije potrebno pet sindikalnih središnjica. Drugo, svaki sindikalni vođa svake sindikalne središnjice mora razumjeti ono što sada neki ne razumiju, a to je da je temelj društva (mirovinski sustav, socijala, školstvo...) na realnom sektoru gospodarstva. Ako oni ne razumiju da je realni sektor onaj koji stvara svaku novu vrijednost i onaj na kojemu poživaju druge djelatnosti onda je suvišno o bilo čemu razgovarati. Danas imamo sindikalne vođe koje to ne razumiju. Meni je to teško reći ali na stotine tisuća ljudi iz realnog sektora je ostalo bez posla, a da nitko nije mrdnuo prstom

Rješenje problema je revolucija!, intervju sa predsjednikom Sindikata Istre i Kvarnera

No, sada kada se postavlja pitanje radnika iz državne birokracije, državne i općinske, svi skaču na noge. To je prva stepenica toga gdje stvari ne idu kako treba. Druga stvar je taština. Treća stvar je to koliko je tko ulovljen u mrežu bogatih i biznisa. Vidite da pojedine središnjice nikada ne diraju neke moćne biznismene. Ja sam više puta predlagao Ani Knežević, a ona je to dosta prihvatila, da se mi kao HUS i SSSH možemo udružiti jer i jedni i drugi pokrивamo isti sektor. Ali također sam joj rekao: „Ana, ne možemo se udružiti dok vi ne promijenite svoj statut. Jer vaš statut govori da ćete vi kao sindikat usisati ostale, a vi ste se s tim statutom pokazali potpuno neefikasni i zapravo se raspadate. Ona meni kaže: „Bruno, što bi trebalo?“. Treba se vratiti na Savez sindikata Hrvatske gdje ti samostalni sindikati neće odlučivati samo o novcu, već i o radu, a sve što rade će biti financirano iz središnjice kako treba. Tada neće biti problema i sigurno ćemo se okrupniti.

RB: Koliki je utjecaj kapitala na politiku, kapitala na medije, te konačno u kojoj mjeri kapital vlada čitavom državom?

Odgovor je da. Kapital vlada apsolutno svime. No, kao što sam rekao na početku sve ima svoje granice i to će mu se obiti u glavu. Situacija kada će sve početi pucati po šavovima doći će onda kada se obitelji više neće moći prehraniti. Trenutno kapital vlada i medijima u cijelosti. Vi danas nemate neki medij za koji bi mogli reći da je to slobodan medij u kojem će se napisati ono što ću reći. Osim, naravno, vašeg časopisa ili našeg sindikalnog glasnika. No, u Jutarnjem, Večernjem, Glasu Istre, Novoj tv, HTV-u, Slobodnoj Dalmaciji itd. vi ne možete nešto reći ako se to ne sviđa uredniku, a urednik izvršava želje bogatih. Lažu kada kažu da je novinarski posao stresan kao takav, on je stresan zbog toga što se ne objavljuje ono što urednik ne dozvoli. Kada govorimo o politici ja se ne ljutim na HDZ – oni su liberali i provode svoj neoliberalni program. IDS? To su liberali. To što mali Kain glumi partizana u Saboru nema veze. Kada gledate SDP, tog Jurčića, a prije Linića – to je čisti kapitalizam. Kada su banke „otišle ča“? 2001 su banke „otišle ča“. O čemu oni to govore? Zamislite koje to stanje vlada u društvu kada se između stranaka koje vladaju političkim prostorom građanin odlučuje da glasa za Kerume! Onda zamislite kakve su te stranke dno.

RB: Jeste li upoznati s kampanjom Jutarnjeg lista putem koje se želi pokazati kako su hrvatski radnici lijeni, kako su socijalna izdvajanja države prevelika itd. Što biste poručili uredniku koji stoji iza ovoga?

Bruno Bulić: Pa, nisam upoznat s time, no ako je to točno ja mu preporučam da pod hitno obavi jedan liječnički pregled. Ne mora ići kod pulmologa i ne mora ići kod kirurga. Ta dva pregleda može odmah preskočiti. Možda ima i određenih poteškoća, pa ne bih želio komentirati.

RB: Tijekom govora za vrijeme HUS-ovog prosvjeda u Rijeci izjavili ste kako moramo težiti prema socijalizmu. Pri tome ste jasno razdvojili izvorno humanističko i socijalno značenje ove riječi od njezinog pervertiranog značenja kakvo joj je dao staljinizam, odnosno birokratske jednopartijske diktature...

Bruno Bulić: Točno!

RB: ...to je nešto što nemamo prilike često čuti, pogotovo ne na javnim skupovima. Je li bilo nekih nerazumijevanja i negativnih reakcija kasnije?

Bruno Bulić: Nije nikada bilo. Svako društvo mora težiti socijalizmu. Svaki čovjek mora težiti socijalizmu. Što znači socijalizam? Pravedna raspodjela dobara i nove vrijednosti. Kada kažem pravedna to znači uređena po na čelu pravednosti i pravičnosti za sve građane. To mora biti vječna težnja, kao što je vječna težnja kapitalista da se obogati, te izrabljuje druge. Težnja radnika, težnja normalnih građana koji žive od svojega rada, mora biti socijalizam. Ja tu nisam spomenuo ni Brežnjeva, ni Mao Zedonga itd! Pitanje financijske krize nije naprosto financijsko pitanje, to je pitanje jednog pogrešnog sistema – neoliberalnog kapitalizma i odgovarajućeg modela globalizacije u kojemu kada im je god to potrebno SAD interveniraju vojno.

RB: Možete li nam za kraj reći nešto više o Sindikatu Istre i Kvarnera – koliko trenutno ima članova, koje su najzastupljenije struke, koje aktivnosti provodi u zadnje vrijeme?

SIK je nastao zbog cirkusa koje je stvorio SSSH u svojoj organizaciji. Prije smo bili samo Sindikat Istre, no kasnije smo se proširili prema Liburniji i danas praktički djelujemo od Umaga do Raba. Imamo oko 10 000 članova prisutnih u 130 poduzeća. Imamo urede u Rijeci, Umagu, Pazinu, Labinu, Puli i Poreču. SIK definitivno ima, s obzirom na svoju veličinu, najснаžniju logistiku u Hrvatskoj. Međutim, to nije dovoljno. Mi smo čitavoj hrvatskoj javnosti pokazali jedan model kako može funkcionirati sindikat. Pretežita djelatnost je brodogradnja (u Trećem maju i Uljaniku smo većinski), ali pokrивamo i gotovo sve druge djelatnosti. Međutim, gledajući dalje to nije dovoljno. Bilo bi nam drago kada bi to prihvatili i drugi sindikati i tada ne bi imali nikakvih poteškoća. Razmišljamo o daljnjem širenju, ne možemo se ovdje zaustaviti i nama je taj prostor počeo biti previše malen. Na ovome nećemo stati. Imamo dosta mladih kadrova koji će nastaviti rad i nakon što se stariji sindikalisti povuku.

Gospodarski kriminal, sloboda medija i privatizacija

U zadnje vrijeme neprestano smo medijski zapljuskivani valovima neograničenog broja afera u nizu poduzeća. Naš cilj neće biti prikazati povijest svih privrednih afera, niti posezati za njima u cilju očajavanja nad postojećom razinom korupcije i kriminala, te zazivanja „vladavine prava“ i „pravne države“. Takvih napisa ima i više nego dovoljno i oni, da budemo iskreni, nisu doprinjeli apsolutno ničemu. Naš je cilj potaknuti na ozbiljno promišljanje uzroka i funkcija ovih

pojava u okviru vladajuće ekonomske politike. U interesu nam je ispravno postaviti problem, te ukazati na koji bi se način on mogao riješiti. Čovjeku se odmah postavlja nekoliko jasnih i dalekosežnih pitanja: Odakle ovako izvanredno velik broj afera u odnosu na ne tako daleku prošlost? Zar je prije ne tako puno vremena broj privrednih afera bio toliko manji ili su možda naše sposobnosti njihovog otkrivanja u tolikoj mjeri iznenada porasle? Niti jedan od ovih ponuđenih odgovora zapravo i ne zvuči suviše uvjerljivo –

Gospodarski kriminal, sloboda medija i privatizacija

zapravo je sasvim logično za očekivati da se u nekom periodu broj kriminalnih radnji u poduzećima na mijenja značajno, barem ne u onoj mjeri u kojoj bi to dale navijestiti medijske reakcije. Poplava afera o kojima ćemo govoriti nastupila je puno prije odlaska Ive Sanadera stoga se odgovor ne može tražiti ni u "promjeni političkih okolnosti". Postoji li neki obrazac poduzeća koji su najveći tvorci medijski praćenih afera? Čovjek se nađe u čudu kada promotri dva popisa poduzeća koji jedni s drugim ne bi trebali imati veze : popis poduzeća koja se ili namjeravaju dodatno rasprodati i/ili čija je rasprodaja predlagana od strane nekih analitičara, te popis poduzeća s najvećim brojem medijski obznanjenih afera. U oba popisa na istaknutom mjestu nalazimo: HEP, HŽ, Podravku, Plivu... Naravno, tu su i hrvatska brodogradilišta (iako u vrijeme pripremanja natječaja za njihovu privatizaciju svjedočimo zatišju dovoljno je prisjetiti se ranije medijske buke o malverzacijama i korupciji u njima). Život nas uči da su slučajnosti rijetke, posebno slučajnosti ovakve prirode. Naravno, itko ozbiljan ne će reći da su afere o kojima smo svjedočili naprosto izmišljene za određene potrebe. Međutim, posebnu pozornost treba usmjeriti na pitanje motivacije za otkrivanje afera i medijsku buku koja se u odnosu na njih stvara, odnosno na mehanizme njihovog

otkrivanja, te na to kojim krugovima navedeno ide u korist. Uloga medija u otkrivanju privrednih afera i upoznavanju javnosti s njima bila je ogromna. Ako su mediji slobodni i nezavisni onda je to izraz njihovog slobodnog i kritičkog duha, te težnji za ispravljanjem nepravilnosti. Međutim, ako su mediji zavisni i vezani uz volju određenih krugova i svojih vlasnika onda je njihov cjelokupni rad, pa tako i ovaj vezan uz afere, takav da ne ulazi u sukob s njihovim interesima, te da im neprestano pogoduje i ide u prilog.

Promotrimo najprije glavnu državnu kompaniju za proizvodnju i distribuciju električne energije . Početkom novog milenija Hrvatska elektroprivreda započela poslovati kao HEP grupa. HEP d.d. je vladajuće društvo HEP grupe koju čine ovisna društva koja obavljaju djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije. Značajnije udjele ima RH koja je većinski vlasnik sa 51% dionica. Jedan od vidova pritiska koje čine institucije EU, radeći u korist krupnog europskog kapitala, jest usmjeren prema cilju sman-

ivanja državnog udjela u dionicama. Razgovori o rasprodaji državnih dionica jedna su od redovitih tema razgovora između Vlade i predstavnika MMF-a. Prema navedenim prijedlozima privatizacija bi se trebala provesti u nekoliko faza pri čemu bi se u prvoj fazi privatizirao paket od 25% dionica koje su sada u državnom vlasništvu. Od afera vezanih uz HEP poznate su ona kada je otkriveno da je HEP na razlici skupo kupljene uvozne i prodane struje izgubio 1.4 milijarde kuna, pri čemu su se lažirala i financijska izvješća; zatim slučaj u kojem je predsjednik uprave HEP-a Ivan Mravak bio osumnjičen za oštećivanje HEP-a za 300 milijuna kuna sklapanjem protuzakonitog ugovora s Hrvatskim autocestama; dodjeljivanje multimilijunskog posla bez natječaja; napisi o kupnji novog voznog parka Uprave, te još niz drugih manjih nepravilnosti, redovito popraćeni u tisku.

Hrvatske željeznice predstavljaju firmu koja je u posljednje vrijeme prednjačila po broju medijskih napisa aferama, a u medijima se (po sličnoj logici koja se

primjenjivala u slučaju hrvatskih brodogradilišta) za HŽ ustalio izraz "gubitaš na tračnicama". **Česti su tekstovi o potrebi što skorije i brže privatizacije.** Hrvatske željeznice su krajem 2006.g. prestale djelovati kao jedinstveno poduzeće te su podijeljene na pet zasebnih trgovačkih društava: HŽ Putnički prijevoz, HŽ Cargo, HŽ Vuča vlakova, HŽ Infrastruktura i HŽ Holding kao glavno društvo nad kojim, konačno, stopostotnu kontrolu ima država. Poduzeće je u 2008.g. poslovalo sa gubitkom od 61.7 milijuna kuna. Pretpostavlja se da bi se prilikom privatizacije od svih navedenih dijelova pod kontrolom države zadržala samo infrastruktura, u koju bi bila nastavljena ulaganja. Broj medijskih otkrića i natpisa o korupciji u HŽ-u svojom brojnošću oduzima dah : sklapanje ugovora s američkom firmom vrijednog 20 milijuna dolara bez ikakvih garancija, kupnja kočnica koje su bile 1.4 milijuna skuplje od onih drugog ponuđača, optužbe za namještanje poslova, napisi o šefovima u HŽ—u koji su putem svojih privatnih

firmi željeznicama prodavali tri puta skuplje žarulje, trošenje 10 milijuna eura za uvođenje mobilnih uređaja koji se nisu koristili, malverzacije vodstva tvornice Gredelj (tvrtke kćeri HŽ-a) u iznosu od 3.5 milijuna dolara, optužbe za pranje novca u HŽ-ovoj tvrtki Agit itd.

Podravka je 1993.g. privatizirana i registrirana kao dioničko društvo. Jedna je od najuspješnijih i najpoznatijih hrvatskih tvrtki. Najveći pojedinačni vlasnik je država koja preko HZMO-a (10,62 posto), HFP-a (9,84) te Kapitalnog fonda (5,94) drži 26 posto. Institucionalni investitori drže 23% vlasništva, dok norveški fond (o kojem je nedavno bilo riječi) Skagen Kon Tiki drži 8.29%. Tvrtka ostvaruje prihod (2009.) od oko 3.6 mlrd kuna i u njoj je zaposleno nešto više od 6400 radnika. Za kupnju dionica bilo bi zainteresirano više stranih i domaćih kupaca, a neki nagađaju da bi se vjerojatno među njima našao i Ivica Todorić. O novim malverzacijama u Podravci i upletenosti Polančeca ne trebamo posebno ni govoriti.

Gospodarski kriminal, sloboda medija i privatizacija

Učinci otkrivanja afera

Većina otkrivenih i medijski razglašenih afera ima direktan i jednostavan ekonomski učinak – snižavanje cijena dionica u vlasništvu države. Također, njihove posljedice su i smjena članova uprave, te općenito kaos i promjene u strukturi rukovodstva firme. Dio otkrivenih financijskih afera može se stoga upotrijebiti kao sredstvo sukoba između različitih frakcija birokracije i interesnih sfera u poduzećima, kao i njihovih saveznika, te kao sredstvo sukoba između različitih slojeva političke elite. Afere imaju i važan psihički učinak. One indirektno stvaraju pritisak usmjeren prema političkoj eliti za što bržim i što lakšim nastavkom privatizacije. Psihički pritisak usmjeren prema široj javnosti dodatno izgrađuje sliku o velikoj korupciji u državnim firmama, te posljedično tome o “državi kao lošem gospodarstvu” i nužnosti prepuštanja svih ekonomskih procesa “transparentnosti” slobodnog tržišta. Dakle, za otkrivanje afera su direktno zainteresirani svi oni krugovi koji iz najrazličitijih razloga teže daljnjoj privatizaciji. Na ovaj se psihološki suptilni način nastoji prikriti činjenica kako svaka nova rasprodaja vodi u nove ekonomske katastrofe, dodatno pogoršavanje uvjeta života radničke klase i nova otpuštanja, smanjivanje ionako bijednih mogućnosti utjecaja radnika na političke i ekonomske procese, te povećavanju vlasti i moći malenog broja kapitalista. Zločinačka politika koju provodi vladajuća politička elita zajedno sa njezinom nesposobnošću rabi se kao argument za dodatno bogaćenje najmoćnijih i nove

udarce na radnike. Naš odgovor na postavljeno pitanje je jasan – mi odbacujemo i jednu i drugu soluciju, kao i postavljanje pitanja u stilu “ili rasprodaja ili korupcija”. Mi se protivimo svakom nastavljanju privatizacije i svakoj rasprodaji, te tražimo radničku kontrolu u poduzećima kao jedino sigurno jamstvo transparentnosti i učinkovitosti poslovanja.

Kao što smo rekli na samome početku teksta, itko ozbiljan ne će tvrditi da su afere u poduzećima naprosto izmišljene i montirane, te posezati za velikim teorijama zavjere. Međutim, isto tako ne možemo vjerovati ni u to da su otkrivene sve ili čak većina afera, a učestalost novog otkrivanja afera na točno određenim mjestima, kao i neobična podudaranja o kojima je već bilo riječi govore u prilog postojanja određenog obrasca otkrivanja. Da bismo o kriminalnim radnjama o poduzećima mogli čuti o medijima potrebno je da odnekuda “procuri informacija”, da novinari budu o njoj obaviješteni, te konačno da urednik odobri njezino objavljivanje. U sve to vrlo lako mogu biti umiješane interesne skupine zainteresirane za objavu afera čiju smo glavnu podjelu dali gore. Kao ključno pitanje ostaje problem medija. Kao što smo na početku naznačili, o tome jesu li mediji slobodni ili ne ovisi i koja je temeljna motivacija ljudi koji ih kontroliraju za nova otkrića.

Sloboda i nezavisnost medija

Da bismo prosudili o navedenome poslužit ćemo se mišljenjem jednog ozbiljnog novinara. Hrvoje Appelt je bio novinar Jutarnjeg lista i Globusa, te je zaslužan za otkrivanje nekih od najvećih korupcijskih afera od devedesetih – istraživao je rad Bandićevog poglavarstva, aferu s dugovima Kamena Ingrada, afere tvrtke Liburnija Rivijera Hoteli, šverc nafte, korupciju na zagrebačkom Sveučilištu, aferu “satovi”, utaju poreza Miomira Žužula itd. Iznijet ćemo njegove stavove po ovome pitanju, iznesene u njegovom govoru na sjednici Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije: “...u hrvatskom novinarstvu se godinama kao najveći problem isticao rad javnih i državnih medija (HTV, Hina, Vjesnik), radi očitih programskih ustupaka aktualnoj vlasti, no u zadnjih nekoliko godina sve je češći dojam da ključni privatni izdavači funkcioniraju u sprezi s politikom, kapitalom, pa čak i korupcijom i kriminalom. U takvoj situaciji, novinari su potpuno bespomoćni u ostvarivanju prava na slobodno novinarstvo...U Hrvatskoj je vlasništvo nad privatnim medijima u rukama svega četiri ozbiljna izdavača, od kojih jedan, EPH, posjeduje nekontrolirano velik i netransparentan udio na tržištu. Općenito, vlasništvo nad medijima netransparentno je, a njihovo funkcioniranje neusklađeno sa Zakonom o medijima, tako da jedan jedini list u zemlji ima Statut kojim se regulira sudjelovanje novinara u izboru glavnog urednika.

"Afere imaju i važan psihički učinak. One indirektno stvaraju pritisak usmjeren prema političkoj eliti za što bržim i što lakšim nastavkom privatizacije. Psihički pritisak usmjeren prema široj javnosti dodatno izgrađuje sliku o velikoj korupciji u državnim firmama, te posljedično tome o “državi kao lošem gospodarstvu” i nužnosti prepuštanja svih ekonomskih procesa “transparentnosti” slobodnog tržišta. "

Gospodarski kriminal, sloboda medija i privatizacija

Do danas nitko nije vidio ugovor o kupnji Slobodne Dalmacije koju je njezin vlasnik EPH s Fondom potpisao prije gotovo pet godina, postavši gotovo monopolist na nacionalnom tržištu tiskanih medija....Svakodnevna je praksa da ministri u Vladi i visoki pravosudni dužnosnici komuniciraju s predstavnicima izdavača, odnosno članovima Uprave. Njihove želje poslije se proslijeđuju urednicima, a urednici ih proslijeđuju novinarima. Ratko Maček bivši glasnogovornik Vlade a sada lobist i konzultant, primjerice, redoviti je posjetitelj u zgradi EPH. I sami urednici, a ovdje govorim o Mladenu Plešeu, pod pseudonimom objavljuje tekstove koji služe za rehabilitaciju pojedinih političara...

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta Dragan Primorac, Uprava EPH, te uredništva "Slobodne Dalmacije" i "Jutarnjeg lista" i "Globusa" redovito surađuju oko načina izvještavanja o svakom potezu Ministarstva...za vrijeme studentskih prosvjeda, neprekidno su se tražili načini difamacije cijelog pokreta, a na vrhuncu krize, ministar Primorac je osobno ušetao u reakciju JL-a što je izazvalo konsternaciju među novinarima... Međutim, Appelt iz svega izvlači zaključak s kojim se ne možemo složiti: "Nažalost, za ono što se događa u hrvatskim medijima drugih ozbiljnih razloga osim korupcije, nema". Appelt dakle smatra da je naprosto korupcija izvor svih "zala", a da ona nema ikakvog strukturnog uzroka već da vjerojatno potječe iz "nedovoljne razvijenosti pravne države", možda i "našeg mentaliteta" i slično.

Porast korupcije se stoga može tumačiti samo postepenim gubitkom "moralnih vrлина". To je sve samo ne ozbiljan pristup jednom društvenom pitanju i problemu. Ljudi nisu naprosto samo hrpa nezavisnih pojedinaca, već prije svega članovi društva koji ulaze u međusobne odnose, određene strukturom društva u kojoj žive i raspodjelom moći. I jedno i drugo u velikoj mjeri ovisi od ekonomskih odnosa - u krajnjoj liniji od odnosa između kapitalista i radnika. Nas stoga ovakvo stanje u medijima ni najmanje ne iznenađuje - za nas je ono logičan i nužan proizvod sistema koji se temelji na principu stjecanja profita i neograničenoj ekonomskoj moći predstavnika kapitala. Jedan od najvidljivijih proizvoda našeg društva je bogaćenje

"Radnici nemaju manje prava od kapitalista znati "tajne" tvornice, trusta, cijele industrijske grane, te nacionalne ekonomije u cjelini..."

najbogatijih i osiromašivanje siromašnih, te neprestano povećanje ovih klasnih razlika. Nije li stoga sasvim logično da će se ekonomska moć tih kapitalista pretvoriti u političku moć - da će kupiti političke stranke za svoje potrebe, ili se čak, kao Kerum i Jambo o kojima je već bilo govora, odvažiti da zahvaljujući svojem kapitalu sami za sebe osvoje dio političkog prostora bez ikakvih posrednika. Kapitalisti su i vlasnici medija. Sasvim je jasno da će njihovo vlasništvo smjeti pisati samo o onome što ne ugrožava njihove pozicije, te da su posebno zainteresirani za svaku kampanju koja otvara nove mogućnosti za stjecanje profita i moći njima ili njihovim saveznicima u vidu drugih predstavnika kapitala i raznih poslovnih krugova, te članova političke elite. Imamo sve razloge vjerovati da je jedna od takvih kampanja upravo i potaknuta težnjom za ubrzanim nastavkom privatizacije poduzeća. U skladu s Ustavom pravo na slobodu govora i slobodu pisanja predstavlja jedno od temeljnih demokratskih prava. Međutim, to nema previše veze sa stvarnošću u kojoj živimo. Sloboda govora i

sloboda tiska tamo se pretvaraju u otvorenu diktaturu krupnog kapitala kojom nastoji upravljati svijesću ljudi u svojoj korist. Temeljni problem je stoga suštinski nedemokratski i nehuman ekonomski i politički sustav u kojemu živimo.

Problemi i rješenja

Do sada smo iznijeli tri povezana problema. Prvi od njih je problem kriminalnih radnji u poduzećima. On je usko povezan sa suštinom kapitalističkog sustava čiji je jedini cilj prema kojemu je usmjeren proizvodnja profita. Jasno je da će predstavnici kapitala na sve načine težiti povećati profit, te je pri tome iluzorno za očekivati da će se poštivati pravne norme koje istu težnju sputavaju. Malverzacije su samo poseban dodatak uobičajenoj eksploataciji radnika. Za birokrate koji upravljaju imovinom u državnom vlasništvu one su pak samo izraz općedruštvene težnje za stjecanjem i njihove osobne težnje za dostizanjem bogataša iz privatnog sektora. Najveća žrtva svih spletkarenja i malverzacija su uvijek radnici. Budući da niti u jednom, a niti u drugom slučaju afere u krajnjoj liniji, gledano općenito, nisu slučajna već društveno uvjetovana pojava, njih se ne može iskorigeniti pravnim ili policijskim mjerama. Kao prvi skromni korak potrebno je sputati samovolju kapitala. To iz očitih razloga ne mogu učiniti državne inspekcije (i same ovisne o volji političke elite), već jedino radnička kontrola. Prije svega potrebno je ukinuti instituciju "poslovne tajne" putem koje se mase radnika drže na za kapital i birokraciju sigurnoj udaljenosti od prostora u kojemu su zbivaju spletku najrazličitijih vrsta. I danas, jednako kao i pred više od pola stoljeća put prema rješenju predstavljaju riječi zapisane u programu međunarodnog udruženja radnika, 4.internacionale, koje glase : "Radnici nemaju manje prava od kapitalista znati "tajne" tvornice, trusta, cijele industrijske grane, te nacionalne ekonomije u cjelini. Kao prvo i osnovno, banke, teška industrija, te temeljni transport trebaju biti stavljeni pod povećalo. Neposredna zadaća radničke kotrole treba biti objasniti dugove i kredite društva, počevši s pojedinačnim poslovnim poduzećima; utvrditi stvarni udio nacionalnog dohotka prisvojen od strane individualnih kapitalista i eksploataatora u cjelini; razotkriti zakulisne dogovore i prevare banaka i trustova;

konačno, razotkriti svim članovima društva nerazumno rasipanje ljudskog rada koje nastaje kao posljedica kapitalističke anarhije i gole gladi za profitom." Radnička kontrola ne znači naprosto pustiti malom broju sindikalnih birokrata da sjede u nekoliko nadzornih odbora, već mase samih proizvođača i djelatnika uključiti u procese nadzora i odlučivanja, prvenstveno na njihovom radnom mjestu i tom metodama neposredne demokracije. Radnička kontrola koju vrše novinari i ostali zaposlenici zajedno s nacionalizacijom najvećih medijskih kuća i uvođenjem javne i demokratske kontrole nad njihovim poslovanjem, znači put prema rješavanju problema korupcije u medijima i izvlačenju medija iz kandža krupnog kapitala i političkih elita.

Treći problem je težnja vladajuće političke elite i određenih predstavnika kapitala za nastavljajem privatizacije i daljnjom rasprodajom dionica u državnom vlasništvu.

"Radnička kontrola ne znači naprosto pustiti malom broju sindikalnih birokrata da sjede u nekoliko nadzornih odbora, već mase samih proizvođača i djelatnika uključiti u procese nadzora i odlučivanja, prvenstveno na njihovom radnom mjestu i to metodama neposredne demokracije..."

Dovoljno je da proučimo učinke dosadašnjih rasprodaja na hrvatsku ekonomiju i položaj radnika, pa da jasno uvidimo dokle će nastavljanje takve politike dovesti. Posebno se oštro i beskompromisno treba suprotstaviti svakom pokušaju privatiziranja sektora od općedruštvenog interesa koji predstavljaju stupove ekonomije (kao što je brodogradnja). No, nije se dovoljno samo suprotstavljati privatizaciji, jer čak i u slučaju da do nje ne dođe državna poduzeća ostaju većim ili manjim dijelom pod kontrolom političke elite koja će na njihovo čelo postavljati sebi odane ljude i omogućiti cvjetanje svih oblika kriminalnih radnji, koje pak nužno dovode do uništavanja proizvodnih kapaciteta. Borbu protiv privatizacije potrebno je povezati s borbom za uspostavu radničke kontrole, te političkom borbom protiv postojeće elite. Svaka tako izborna pobjeda jača naše pozicije i približava nas konačnom cilju – zamjenjivanjem vlasti kapitala radničkom vlašću.

Intervju sa Sinišom Miličićem, predsjednikom Regionalnog industrijskog sindikata

RB: Možete li nam u nekoliko riječi predstaviti svoj sindikat?

Siniša Miličić: Regionalni industrijski sindikat – RIS je teritorijalni sindikat općeg tipa. Djeluje na području regije koju čine četiri županije sjeverozapadne Hrvatske – Varaždinska, Međimurska, Krapinsko-zagorska i Koprivničko-križevačka županija. Sjedište RIS-a je u Varaždinu, Kratka 1. U sindikat se mogu učlaniti radnici svih struka i zanimanja, dakle radi se o industrijskom, a ne o strukovnom sindikatu.

RB: Regionalni industrijski sindikat je osnovan 2006.godine. Što vas je nagnalo na to da osnujete novi sindikat? Koja je njegova specifičnost i postoji li nešto po čemu se razlikuje od ostalih?

Siniša Miličić: Iako je naš sindikat tek nedavno stupio na sindikalnu scenu, osnovan je na inicijativu iskusnih sindikalaca. Mogli bi smo reći da smo naprosto bili prisiljeni osnovati sindikat obzirom na nemogućnost ostvarivanja interesa u tada najvećoj sindikalnoj središnjici i pripadajućim granskim sindikatima. Naime, sve je bilo centralizirano, sve važne odluke donosile su se u Zagrebu. Vrlo često, zbog nekih nama nerazumljivih, odnosno nekih viših ciljeva, nisu se uvažavali zahtjevi članova na samom terenu. Nasuprot tome, naše sindikalne podružnice imaju apsolutnu autonomiju u donošenju odluka. Radi poštivanja propisa o utemeljenju i registraciji, imamo tijela i funkcije kao što su kongres, izvršni odbor, predsjednika i tajnika. Ali u stvarnosti naša je organizacija horizontala. Ne postoji hijerarhijska ljestvica, sve odluke važne za radnike donose oni sami u svojim podružnicama. Istina, ne baš na plenumima ali

težimo ka tome.

RB: Rekli ste da težite prema tome, no što se pokazalo kao najveća prepreka potpunom zaživljavanju takve prakse?

Siniša Miličić: Osnovni razlog jest strah od gubitka radnog mjesta. Jedan dio radnika još uvijek nije spreman sudjelovati u rješavanju zajedničkih problema, a često ni svojih, osobnih. Kao da vlada neka vrsta apatije. Za opravdanje se često navodi kako se kod nas ništa ne može riješiti, ili će se stvari riješiti same od sebe ili će to učiniti netko drugi. Našim sindikalnim povjerenicima često se postavljaju pitanja „A što je sindikat za mene učinio?“ Ponekad je teško radniku objasniti da bez njegovog osobnog doprinosa nema rješenja. Težimo ka tome da se problemi rješavaju odmah na radnom mjestu uz radničku solidarnost. Sporo se razvija svijest da je problem jednog radnika u biti zajednički problem. No, ako ne ide drugačije članovima se nudi besplatna pravna pomoć i zastupanje na sudu. Ponekad nam se dogodi da radnik želi tužiti poslodavca ali nema hrabrosti čak ni potpisati punomoć za zastupanje, a ne bi ni išao na sudske rasprave. Činjenica je da se u javnosti uglavnom spominju negativna iskustva sa pravosuđem, no u stvarnosti velika većina sudskih sporova završava u korist radnika. Jednostavno ne stoji tvrdnja da su svi suci loši, da svi sporovi traju dugo. Iskustva su različita i ne možemo generalizirati. Tu bih još spomenuo i da Inspekcija rada svoj posao obavlja vrlo dobro. Ako se dobro pripremi zahtjev za provođenje inspeksijskog nadzora rezultat je uvijek pozitivan. Ali bit je u tome da se radnici moraju organizirati i sami rješavati probleme.

Vrijeme je za otpor!, intervju sa predsjednikom Regionalnog industrijskog sindikata

Ekonomski položaj u kojemu se nalaze još je jedan od razloga zašto se dio radnika ne želi aktivirati. Radnici s niskim primanjima doslovce se nalaze u dužničkom ropstvu. S plaćom zarađenom u radno intenzivnoj industriji radnik ne može sebi i obitelji osigurati slobodan i dostojan život. Kako se plaće isplaćuju na tekuće račune, a banke dozvoljavaju minuse po računu, većina je u crvenom. Budući da su im primanja nedostajna za pristojan život mala je vjerojatnost da će za svog radnog vijeka izaći iz minusa. Sljedeća plaća nužno im je potrebna da barem nakratko izađu iz minusa kako bi im se odobrio novi, da plate zaostale režije, rate kredita, troškove školovanja djece itd. Zbog svega toga zaziru od bilo koje akcije koja bi im mogla ugroziti radno mjesto. Veliki broj nezaposlenih dodatan je razlog za osjećaj nesigurnosti kod onih koji rade. Kada radnik pojedinac traži neko svoje pravo često dobiva odgovor „da ako on ne želi raditi pod danim uvjetima, ima na burzi puno onih koji hoće.

RB: Koliko članova RIS ima? Koji su sve privredni sektori zastupljeni? Koji je najzastupljeniji? Koliko ima podružnica?

Siniša Miličić: Regionalni industrijski sindikat trenutno ima oko tisuću članova organiziranih u osam podružnica. Prva podružnica osnovana je u Autobusnom prometu d.d. Varaždin, a većina članova su vozači autobusa. Imamo i podružnicu u Varaždin-busu te članove u Autobusnom prometu Koprivnica. Naša druga podružnica je ITAS Prvomajska d.d. Svojom upornom borbom radnici ITAS-a spasili su tvornicu od uništenja i očuvali dvjestotinjak radnih mjesta na proizvodnji alatnih strojeva koji se uglavnom izvoze. U tvornici obuču Ivančica iz Ivanca djeluje naša najveća podružnica koja broji četiristo članica i članova. Dio članstva čine i zaposleni u prehrambenoj, tekstilnoj, trikotažerskoj, drvnoj, grafičkoj i trgovačkoj djelatnosti.

RB: Koji su vaši odnosi s ostalim sindikalnim središnjicama? S kojom su odnosi najprisniji?

Siniša Miličić: RIS nije udružen ni u jednu sindikalnu središnjicu. Razlog tome je želja za potpunom slobodom u donošenju odluka. Već sam spomenuo loša iskustva s poimanjem demokracije pri udruženju više razine, nametanje volje zbog „viših interesa“. Radi naše težnje za autonomijom optuživali su nas za razbijanje sindikalne scene. No, ako postoji zajednički interes spremni smo, aktivnim sudjelovanjem, poduprijeti bilo koji sindikat, udruhu ili skupinu građana. Najbolju suradnju imamo s Hrvatskom udrugom sindikata-HUS, te njihovim Novim sindikatom i Sindikatom Istre i Kvarnera. Pridružili smo se i prosvjedu HUS-a u Zagrebu sredinom rujna ove godine.

RB: Što mislite kao predsjednik Regionalnog industrijskog sindikata – kako izaći iz recesije, te kako zaustaviti težnju poslodavaca i države da težinu situacije prebace na leđa socijalno najugroženijih slojeva? Koja bi u tome trebala biti uloga sindikata?

Siniša Miličić: Na ovo pitanje odgovorio bih svojim iskustvom iz Danske. Imao sam sreću da pod pokroviteljstvom Danskog kulturnog instituta kroz dva studijska putovanja upoznam način organiziranja lokalne zajednice, sindikalnog organiziranja i obrazovanja odraslih, odnosno cjeloživotnog obrazovanja. Iako nisu idealne, skandinavske zemlje slove za najbolje uređena društva, društva socijalne pravde i vladavine prava. Na prvi pogled čini se da između Danske i Hrvatske postoje ogromne razlike ali mislim da tome nije tako. Dakle, Kraljevina Danska je ustavna monarhija i poznaje kapitalizam daleko duže od nas. Kod nas se želi sve, ali baš sve, privatizirati dok su Danci pod državnom kontrolom ostavili službe

"Veliki broj nezaposlenih dodatan je razlog za osjećaj nesigurnosti kod onih koji rade. Kada radnik pojedinac traži neko svoje pravo često dobiva odgovor „ako on ne želi raditi pod danim uvjetima, ima na burzi puno onih koji hoće..."

od vitalnog interesa za građane. Pri tome mislim da nije privatizirano zdravstvo, školstvo, skrb o djeci i starijima te čitav niz komunalnih djelatnosti. Danska je zemlja s najvećim poreznim opterećenjima, međutim uz efikasnu upravu, regionalizaciju i decentralizaciju, dokazali su da država ne mora biti loš gospodar. Tako se i kod nas pod hitno mora zaustaviti privatizacija u navedenim sektorima kao i rasprodaja elektroprivrede, željeznica, šuma, izvora pitke vode, betonizacija jadranske obale itd. Naš dodatni problem je i to što nije zaživjela vladavina prava pa se mnogi poslodavci ponašaju kao da zakoni ne postoje pri čemu su radnici, posebno u radno intenzivnoj industriji, u robovskom položaju. Na žalost, naši političari i novopečeni kapitalisti vide samo svoje kratkoročne ciljeve zbog čega se društvo sve više i sve brže raslojava, a povijest nas uči kuda to može odvesti.

RB: Vas stav o situaciji na sindikalnoj sceni Hrvatske?

Siniša Miličić: Posljednjih dvadesetak godina bila su teška vremena za većinu radnika i sindi-

kate. Sindikati se nisu najbolje snašli, bio je rat, dogodila se privatizacija, sustav nije funkcionirao. Tajkuni su se osilili, kontrolirali su sve, kapital, političare, medije. Sindikati su napadani sa svih strana, članstvo se osipalo što zbog propadanja gospodarstva, što zbog negativne slike o njima, koju su u javnosti stvarali vladari medija. Dobrim dijelom i sami sindikati su krivi za situaciju u kojoj su se našli. Međusobno su se svađali, otimali si članstvo kao da im je jedini cilj bilo ubiranje članarine, itd. Dogadale su se apsurdne situacije. Primjerice u istom danu, dva sindikata iz iste središnjice organizirala su prosvjede u istom gradu ali na potpuno različitim lokacijama. Ili, u istom danu, u istoj zgradi, u isto vrijeme, dva sindikata iz iste središnjice zakazala su konferencije za novinare na kojoj su kritizirali jedni druge. No, čini mi se da su ta vremena prošla i da su sindikati shvatili da je solidarnost temelj sindikalizma. Započelo je preslagivanje na sindikalnoj sceni koje ide u pravcu stvaranja dva bloka. Jedni bi okupljati radnike zaposlene u gospodarstvu dok će drugi zastupati interese onih za čije plaće se sredstva osiguravaju iz državnog proračuna. Veseli me i činjenica da je sve više radnika spremno aktivno sudjelovati u sindikalnim akcijama, da žele osobno pridonijeti rješavanju problema ne čekajući da to, umjesto njih, učini netko drugi.

RB: Možete li nam navesti neke od bitnijih aktivnosti u kojima je RIS sudjelovao u zadnje vrijeme?

Siniša Miličić: Regionalni industrijski sindikat ne bavi se visokom politikom već svakodnevnim problemima na radnome mjestu s kojima se susreće član sindikata. Možda se na prvi pogled čini banalnim ali jako nam je važno da se poštuje radno vrijeme, da se plati svaki odrađeni sat, da se godišnji, tjedni i dnevni odmori koriste u cijelosti, da se primjenjuju mjere i pravila zaštite na radu. Većina naših članica i članova zaposleni su u radno intenzivnim djelatnostima gdje je se puno i teško radi, a malo zaradi. Čest je slučaj da se isplaćuju plaće manje od 2.100 kuna, što je manje od najniže plaće utvrđene zakonom. I ovdje dolazimo do svojevrsnog apsurda: poslodavci tvrde da je cijena rada previsoka, a radnici koji pošteno odrade svoj posao nemaju dovoljno za golo preživljavanje. Ponekad mi se čini da su radnici imali više prava prije stotinu godina nego danas. No, činjenica je da radnicima nikada ništa nije poklanjano, za svoja prava morali su se izboriti. Stoga nam je cilj da radnici znadu svoja prava i da su se spremni boriti za njihovo ostvarenje. Težimo ka tome da se problemi rješavaju odmah, na samome radnom mjestu ali ako je potrebno, naši članovi, mogu angažirati odvjetnika po svom odabiru na trošak

Vrijeme je za otpor!, intervju sa predsjednikom Regionalnog industrijskog sindikata

sindikata.

RB: Vaš stav o studentskoj borbi za besplatno školstvo? Što mislite o ideji radničko – studentskog saveza i zajedničkom zbijanju redova svih socijalno ugroženih skupina u borbi za ostvarivanje zahtjeva postavljenih pred predstavnike Vlade i predstavnike kapitala?

Siniša Miličić: Obzirom na strukturu našeg članstva, odnosno na visinu njihovih primanja sasvim je prirodno da podržavamo studentske zahtjeve za besplatno školstvo. Našim je članovima gotovo nemoguće školovati djecu jer školarine nisu jedini trošak, tu su i knjige, radni materijali, oprema, smještaj, prijevoz i drugo. No, kao što nema besplatnog ručka, tako nema ni besplatnog školstva. Netko to mora platiti. Ranije sam spomenuo da se naše društvo ubrzano raslojava na veliki broj siromašnih i mali broj bogatih. Novaca

ima, samo ga treba pravednije prerasporediti. Ako besplatno školovanje mogu imati zemlje poput Cipra, Češke, Estonije, Grčke, Irske, Mađarske, Malte, Poljske, Slovenije, može i Hrvatska. Ali za to je potrebna inicijativa tako da se ideja o radničko studentskom savezu, odnosno o zbijanju redova svih ugroženih skupina čini ne samo realnom već i neminovnom.

RB: Što mislite: u kojoj mjeri i na koje načine su povezani krupni kapital i njegovi interesi sa politikom vladajućih krugova?

Siniša Miličić: Mislim da velika većina političara, na svim razinama, služi interesima kapitala, a ne građanima koji su ih birali. Primjerice, iako pretvorbu i privatizaciju većina građana smatra pljačkom, ona je uglavnom izvedena u skladu s tada važećim zakonima, a te i takve zakone donosili su političari. Na lokalnoj

razini je to još izraženije. Svjedoci smo da se razni poslovi dodjeljuju bez javnih natječaja ili se natječajna dokumentacija prilagođava predodabranima. Trguje se informacijama, prilagođavaju se urbanistički planovi, daju se priznanja onima koji krše zakone i radnička prava. Ljudi se cijene prema imovini bez obzira na koji način su je stekli. Uglavnom to stvara osjećaj da živimo u nepravednom društvu, a Aurelij Augustin još prije 1600 godina rekao je: "Odmakne li se pravda, što su kraljevstva ako ne razbojničke družine?" Mi ne želimo biti dio te razbojničke družine, a ne želimo joj ni služiti. Dakle, kao što kaže Radnička borba „vrijeme je za otpor“.

Dolje s političkom elitom!,

tekst letka kojeg su aktivisti Radničke borbe izbacili s galerije tokom sjednice Sabora, osuđujući ekonomsku i socijalnu politiku koju provodi politička elita u interesu kapitalista. →

Dolje s političkom elitom!

Politika koju ste vi, pripadnici parlamentarnih stranaka, provodili i više ili manje aktivno podupirali (čak i onda kada su neki od vas glumili oporbu) bila je otvoreno vođena u interesu krupnog kapitala i na štetu svih radnika, studenata, nezaposlenih i umirovljenika. Sve dosadašnje vlade i njihovi saveznici provodili su samo one mjere koje su počivale na slijepom slijeđenju neoliberalne makroekonomske politike bez ikakve racionalne strategije razvoja uz divlju kriminalnu privatizaciju i rasprodaju svih resursa od općedruštvenog interesa –bankarstva, industrije, telekomunikacija, energetike

i brodogradnje; na poslušnom slijeđenju zapovijedi krupnog svjetskog kapitala, te stihijskoj privredi koja dovodi do potpunog propadanja proizvodnje. U tome nema razlike između postojećih parlamentarnih stranaka. Vi ste uslijed toga direktno krivi za uništavanje na tisuće radnih mjesta i na tisuće života. To vam se neće zaboraviti.

Zadnji zločinački potezi – pripremanje konačne likvidacije brodogradnje, uvođenje Kriznog poreza, protu – radnički Zakon o radu, potpuno ignoriranje studentskih zahtjeva za besplatnim školstvom, postavljanje glasnogovornika kapitalista i predsjednika njihove udruge na mjesto ministra gospodarstva – samo su nastavak vašeg služenja vladajućoj klasi putem kojega se sva težina recesije nastoji riješiti dodatnim opterećivanjem siromašnih i potlačenih, te osiguravanjem stjecanja dodatnog profita.

Nećemo dopustiti da uništite i rasprodete brodogradilišta, stvorite zdravstvo i školstvo namijenjeno samo bogatima, te dodatno otežate ionako teško podnošljive radne i životne uvjete, kao i uvjete studiranja!

Postepeno ali sigurno svjedočimo stvaranju i organiziranju radničkog i studentskog otpora. Uskoro će se pred vašim zbunjenim zastupničkim očima blokiranim fakultetima pridružiti blokirane tvornice, ali i blokirane ceste i ulice. Jednako kao studenti i radnici će postepeno organizirati svoje vlastite plenum u tvornicama. Jednako kao što Sabor služi interesima kapitala, radnički i studentski organi će direktno služiti interesima samoga naroda. Oni će postati realna politička i društvena snaga koja će se sukobiti sa vašom. Tada vam neće pomoći ni zaštitne ograde, niti sva policija ovoga svijeta postavljena na Markov trg. Vašu vlast kapitala zamjenit će radnička vlast!

Tko smo mi?

- Radnička borba se bori za ostvarivanje neposrednih socijalnih zahtjeva radnika, studenata i nezaposlenih

- Smatramo da ta borba može biti uspješna jedino ako počiva na punoj solidarnosti i savezništvu svih potlačenih skupina. Zbog toga se zalažemo za jedinstveni socijalni front radnika, studenata, nezaposlenih i umirovljenika.

- Svi pripadnici navedeni socijalnih skupina moraju shvatiti da su njihovi interesi jedinstveni i da ih mogu ostvariti samo u zajedništvu sa ostalim pojedincima koji teže ostvarivanju istih ciljeva. Zbog toga se najoštrije suprostavljamo svemu što nastoji razjediniti radnike i postaviti ih jedne protiv drugih – nacionalizmu, šovinizmu, seksizmu, te diskriminaciji po vjerskoj, seksualnoj ili drugim osnovama, te isto tako svim ratovima i širenju razdora između različitih naroda. Budući da je vlast kapitala internacionalna i otpor njegovoj diktaturi mora ujediniti sve narode – zalažemo se za najužu moguću suradnju i savezništvo između svih potlačenih na svijetu.

- Smatramo da se postojeće stanje može promijeniti samo oštrom socijalnom i političkom borbom koju će voditi potlačeni slojevi – u vidu niza prosvjeda, štrajkova, okupacija fakulteta i tvornica itd. U toj

...borbi ne možemo računati na pomoć postojećih parlamentarnih političkih stranaka – one su zainteresirane jedino za vlastiti položaj i moć, koji ostvaruju zahvaljujući savezništvu s bogatima, kapitalistima i tajkunima na štetu siromašnih radnika i studenata. Radnici i svi potlačeni moraju osnovati svoju organizaciju koja će se dosljedno i beskompromisno boriti za ostvarivanje njihovih interesa.

- Smatramo da u društvu postoje dvije osnovne skupine – oni koji žive od svojega rada (radnici) i oni koji zahvaljujući monopolu parazitiraju na radu drugih i temelju njega zgrću profit (kapitalisti odnosno poslodavci), neprestano težeći da ga povećaju pogoršanjem radnih i životnih uvjeta radnika. Prvi su siromašni, prisiljeni na loše životne i radne uvjete, bez prava odlučivanja na radnom mjesto i u društvu (osim formalnog odlučivanja o tome tko će ih od niza identičnih političara 4 godine tlačiti i parazitirati na njihovom radu). Drugi imaju tvornice, banke, ostala sredstva za proizvodnju, luksuzne vile i skupe limuzine, te mogućnost da u potpunosti odlučuju kako proizvoditi, koga otpustiti, kakvi radni uvjeti mogu vladati na poslu itd. Oni su također najuži suradnici i partneri političara, čije kampanje financiraju, a zauzvrat dobivaju različite povlastice – radi se o simbiozi parazita političara i parazita kapitalista. S obzirom na to da oni teže daljnjem pogoršanju života radnika i studenata kako bi si povećali profite, te da cjelokupno društveno bogatstvo počiva na radu radnika, koji su zauzvrat potlačeni i lišeni prava da odlučuju o

korištenju i raspodjeli tog bogatstva, smatramo da su interesi radnika i kapitalista najoštrije suprostavljeni i da tu ne može biti riječi o nekom zajedničkom dijalogu i partnerstvu, budući da bi on u suštini bio dijalog između gospodara i slugu. Radnička borba u tom sukobu bezrezervno staje na stranu radnika, studenata i svih potlačenih skupina

- Radnička borba smatra da se svi zahtjevi radnika i ostalih potlačenih skupina ne mogu ikada stabilno i dugoročno ostvariti u okvirima postojećeg sistema – kapitalizma, budući da on funkcionira na principu dominacije kapitalista nad radnicima, te savezu između kapitalista i političara. Da bi se opravdani socijalni zahtjevi permanentno ostvarili potrebna je korjenita promjena društva u kojem živimo. Pri tome se nikako ne zalažemo za promjenu u smislu ponovnog vraćanja tzv. „socijalističkih“ sistema koji su bili prisutni u prošlom stoljeću, već smatramo da su oni predstavljali birokratske jednopartijske diktature nad radnicima, ali i nad društvom općenito. Težimo takvoj promjeni koja će omogućiti zadržavanje svih demokratskih sloboda već postignutih u okvirima ovog sustava i njihovo znatno proširenje, uz to omogućiti ukidanje izrabljivanja radnika, te demokratsku kontrolu svih

članova društva nad odvijanjem procesa proizvodnje i rješavanjem pitanja od općeg interesa.

Smatramo da se takav način društvenog uređenja treba temeljiti na n radničkoj vlasti u tvornicama (putem neposredno-demokratskih radničkih organa), te preuzimanjem svih društvenih funkcija od općeg interesa (posebno uprava, sudstvo, školstvo) pod vlast samoupravnih organa koje bi izabirali svi za to zainteresirani građani, uz poštivanje prava na različitost mišljenja i slobodnog političkog organiziranja.

- Sasvim je jasno da zbog svega rečenoga posebnu inspiraciju pronalazimo u onim strujama u socijalističkom i radničkom pokretu koje su bile beskompromisne u svom sukobu s kapitalizmom, te pri tome ukazivale na nužno demokratski karakter budućeg društva koje se temelji na ozbiljenoj demokraciji radničkih savjeta, kao što su se istodobno oštro protivile svim oblicima staljinističke degeneracije. Temelj tog naslijeđa nalazimo u političkom i teorijskom radu Lava Trockog, Rose Luxemburg i Antonia Gramscija.

Ako se slažete se našim stavovima i ciljevima – pridružite nam se!

Aktivisti grčke organizacije OKDE Spartakos u Zagrebu su u organizaciji Radničke borbe održali tribinu pod nazivom Socijalni otpor u Grčkoj i antikapitalističke perspektive. Ovdje donosimo analizu razvoja grčkog socijalnog pokreta koju su nam priložili.

Stanje u Grčkoj

Stranka desnih liberala - Nova Demokracija (N.D) - izgubila je od P.A.S.O.K. -a (Socijalističke partije) na izborima koji su se održali 4. rujna, čime je okončano razdoblje od pet godina teške neoliberalne politike desnog krila. Birači su masovno glasali protiv bivše vlade zbog niza mjera koje su rezultirale - ili na to ciljale, jer vlada ih nije uspjela posve provesti u praksi - razaranjem sistema socijalnog osiguranja, ekspanzijom fleksibilnih radnih odnosa, zamrzavanjem plaća i mirovina, povećavanjem dobi potrebne za mirovinu, ukidanjem javnog i slobodnog sveučilišnog obrazovanja i stvaranjem autoritativnijeg sveučilišta više nego ikada ranije podređenog tržišnim zahtjevima, te formiranjem autarkične policijske države, pri čemu je povećana uloga policije. Zbog toga nije slučajno da je ND zabilježila svoj najniži izborni rezultat od trenutka u kojemu je formirana, što je rezultiralo najvećim internim kontroverzama ove stranke u njezinoj povijesti.

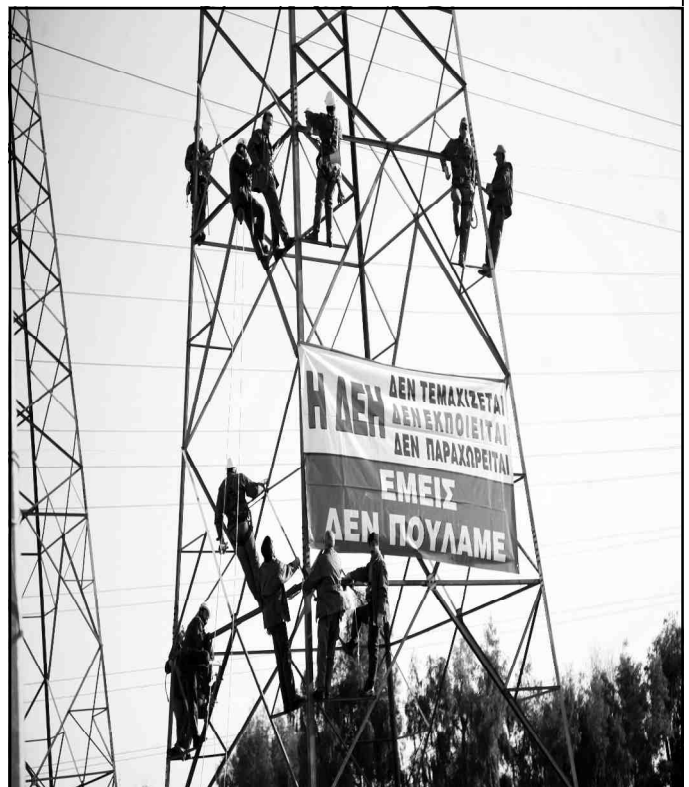
P.A.S.O.K. je nakon svoje pobjede na Europskim izborima ponovno izabran zahvaljujući katastrofalnom porazu N.D.-a, a ne zato jer su birače uvjerali u svoju programsku orijentaciju. Činjenica je da je P.A. S.O.K. imao potporu šefova koji su shvatili da je N.D. postao za njih nepouzdan partner. Svima su poznati učinci prošlih razdoblja vladanja P.A.S.O.K.-a, posebno u periodu između 1996-2004, kada su provodili socijal-liberalnu politiku, prateći svjetski trend socijaldemokracije. Te činjenice ne ostavljaju mnogo iluzija u novu vladu. Nadalje, s obzirom na pitanja ekonomske krize jasno je da će njihova politička linija ostati takva kakva je i bila. Već su najavili zamrzavanje rasta plaća, povećanje poreza, te nastavljane obrazovnih reformi, kao i provođenje policijske represije u središtu Atene; vidljive i u slučaju štrajka radnika u pirejskoj luci protiv njezine prodaje kineskim kompanijama, koji je proglašen ilegalnim.

Veliki pobjednik na izborima je bila populistička ultra-desnica - L.A.O.S. - koja je dobila visok postotak glasova: 7.3% na europskim i 5.6% na nacionalnim izborima. Uživajući poseban i povoljan medijski tretman povećali su svoje izgleda da postanu kvazi - regulator političke scene i javnog mnijenja - posebno s obzirom na pitanje imigracije koje je centralno pitanje posljednjeg perioda. L.A.O.S. je uspio izvršiti pritisak s desnice na vladu, te javno promovirati stavove koji su rasistički. Međutim, u drugim pitanjima je ova stranka prilično nesposobna za igranje uloge opozicije, te odgovor na pitanje hoće li ona zadržati svoje biračko tijelo tek treba dočekati. Porast popularnosti krajnje desnice treba tražiti, jednako kao i u ostatku Europe, u teško podnošljivoj društvenoj stvarnosti. Značajna je i ponovna pojava nacističke organizacije „Chrisi Avgi“ (Zlatna zora) koja je primila 0.5% glasova na Europskim izborima, te iskoristila način na koji je problem imigranata nedavno postavljen u javnom

mnijenju, stvarajući takozvane „odbore starosjedilaca“ u atenskim kvartovima gdje žive mnogi imigranti, te poduzimajući nasilne akcije.

Obje reformističke lijeve partije, K.K.E. (Komunistička partija) i SY.R.I.Z.A. (Koalicija radikalne ljevice - suradnja nekoliko organizacija radikalne i revolucionarne ljevice sa reformističkom partijom Synapsismo) usprkos svojoj relativno stabilnoj glasačkoj podršci nisu uspjele održati korak sa razvojem političkih događaja. Dokazale su se kao nesposobne za povezivanje s velikim socijalnim borbama u ovom periodu, te vođenje pokreta i davanje adekvatne perspektive.

K.K.E. je izuzetno samo-referentna, te djeluje tako da dijeli radnički i studentski pokret, pristajući vjerno uz svoje staljinističke tradicije. SY.R.I.Z.A., s druge strane, teži pronalasku ravnoteže između radikalne retorike njenih sastavnih dijelova i kompromiserskog, institucionalnog i reformističkog političkog diskursa Synapsisma čije vodstvo gotovo u potpunosti određuje centralnu političku aktivnost ove koalicije. Na nivou socijalnih borbi najvažniji politički događaj prošle godine je pobuna mladih u kojoj su sudjelovali uglavnom studenti i učenici, ali i

Stanje u Grčkoj

radnici i imigranti. Ovu pobunu je prouzročilo ubojstvo petnaestogodišnjeg učenika od strane specijalne policije u centru Atene. Revoltirani su u svakom gradu u državi organizirali svakodnevnne demonstracije koje su bile nevidene po svojoj masovnosti, te usvajali radikalne oblike borbe (opkoljavanje policijskih stanica, okupacije škola i sveučilišta, molotovljevi kokteli itd.); napadajući državu i kapitalističke mete (banke, ministarstva, itd.). Po prvi puta nakon ustanka na Politehničkoj školi koji se dogodio 1973. sveučilišta smještena u centru Atene preoblikovana su u centre borbe i koordinacije pokreta. Zahtjevi postavljeni na dnevni red bili su usmjereni kako protiv represije države (razoružanje policije, raspuštanje specijalnih jedinica), tako i protiv ostalih aspekata vladine politike (otkazivanje tekućih reformi u obrazovanju i radnim odnosima), dostižući vrhunac sa zahtjevom – „ dolje s vladom!“

U ovakvim je prilikama sindikalno rukovodstvo igralo izdajničku ulogu. Glavna sindikalna konfederacija je opozvala štrajk zakazan za 10.12. pokazujući potpunu nesposobnost da obrani radničke interese. K.K.E. je objavila da su svi pobunjenici provokatori i agenti CIA-e, te nije prisustvovala u mobilizacijama; pokazujući tako svoju privrženost vladi i šefovima. SY.RI.ZA., je od strane nekih svojih dijelova, posebno omladine, podupirala pobunu, te sudjelovala u mobilizacijama i generalnom štrajku. No, tada je odjednom promijenila svoje pozicije i došla do toga da zahtjeva „demokratizaciju policije“, time dokazujući koliko je dubok njezin reformistički karakter. Glavne aktere pobune predstavljali su anarhisti i revolucionarna ljevica. Pokret je spontano prihvatio, kao što je slučaj kod svake izvorne pobune, anti - autoritativne oblike borbe. Međutim, obje političke struje nisu uspjele značajno voditi pokret i dati mu perspektivu. Tako npr., nismo uspjeli formirati pravu koordinaciju studentskih sindikata, unatoč velikom utjecaju

krajnje ljevice u studentskom pokretu zakazali smo u organiziranju političke intervencije među učenicima itd. Većina je anarhista tvrdoglavo odbijala formulirati prijelazne zahtjeve i tako je razoružala politički pobunjenju omladinu. Osim toga, grupe povezane s anarhističkom tradicijom su nakon prosinca počele ulaziti u egzotično tjedno ponavljanje izoliranih nereda protiv policije, koji osim što su neučinkoviti i antisocijalni, tendiraju da degradiraju prosinačku pobunu i iscrpe njezinu dinamiku putem malenih izoliranih grupa samopozvanih nositelja plamena pobune.

Tijekom pobune šefovi su zbog sindikalnog aktivizma pokušali ubiti bugarsku sindikalistkinju Konstantinu Kunevu. Ovaj je događaj potaknuo radikalizaciju, te je bio iskra za formiranje bazne sindikalne koordinacije koja je od tada organizirala pobjedničke borbe i štrajkove. Pa ipak, porazi radničke klase, prije svega u odnosu na borbu protiv neoliberalnih reformi u području socijalne zaštite, prouzročili su defetizam koji se širi na većinu radnika. U kontekstu rečenoga nikako ne možemo reći da su obični radnici uspjeli prevazići sputanost sindikalnim rukovodstvom, koje ostaje birokratsko i kompromisersko.

Što se tiče borbi u sferi obrazovanja, N.D. je pokušala provesti bolonjski proces. On je 2005. prošao skicu zakona za evaluaciju sveučilišta, dok je tijekom posljednje tri godine mandata N.D. pokušala uvesti zakone koji će radikalno promijeniti krajolik fakultetskog obrazovanja u više autoritativnom, korporativnom i tehnokratskom pravcu. Tijekom Maja-Juna 2006, dogodilo se oko 400 okupacija sveučilišta, putem kojih su se studenti suprotstavili uvođenju novih zakona. Ovi su zakoni podrazumijevali smanjenje broja upisanih studenata, uvođenje menadžera, prestanak korištenja besplatnih udžbenika i ublažavanje odredbi zakona o autonomiji sveučilišta (putem

kojih se policiji zabranjuje da uđe na sveučilišta). Sedam mjeseci kasnije studenti sa stotine sveučilišta mobilizirani su protiv modifikacije Ustava koje bi dopustile uspostavljanje privatnih sveučilišta u Grčkoj. Pritisak koji vršen od strane studentskog pokreta natjerao je P.A.S.O.K da glasa protiv predložene modifikacije. Naposljetku je pokušaj ustavne modifikacije završen porazom; međutim, novi sveučilišni zakon je usvojen od strane parlamenta u ožujku 2007. Sljedećih godina vlada je uspjela provesti neke aspekte ovog zakona, što u kombinaciji sa ostalim regulacijama, kao npr. Direktivom za fakultete, pokazuje u kolikoj je mjeri je bolonjski proces u toku. Međutim, snažan studentski pokret i svakodnevne aktivnosti studenata postigle su odgodu, a u nekim slučajevima i poništenje bologne. Veliki dobitak od tih studentskih mobilizacija, koje su provedene u savezništvu sa sveučilišnim profesorima, bio je što su dokazale kako su okupacije i demonstracije jedini put kojim se mogu ostvariti pobjede protiv vlade. Mi smo, također, bili sposobni formirati koordinacijski komitet studentskih sindikata u cijeloj državi koji je suštinski pridonio pojačanju mobilizacija. Glavnu ulogu u njemu imala je E.A.A.K. (organizacija ujedinjenog nezavisnog lijevog pokreta), koalicija u kojoj sudjeluju

članovi antikapitalističke ljevice i neorganizirani aktivisti, te koja predstavlja jaku političku snagu među studentima.

Veliki korak naprijed u odnosu na događaje u prošlosti predstavlja činjenica da studenti počinju shvaćati kako borba protiv bolonjskog procesa ne uključuje samo jednu zemlju, već znači zajednički proces za sve zemlje Europe. Zbog toga je došlo do pojave novog internacionalizma među studentima, koji se mnogo pažnje prate sve što se događa na sveučilištima ostalih europskih (i svjetskih) zemalja, posebno u slučajevima okupacija u Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj, SAD-u i u vašoj zemlji. U ovoj tom smislu glavnu ulogu odigrao je Europski studentski forum, koji je održan 2007 u Ateni.

U kontekstu socijalnih borbi koje su se odigrale u našoj zemlji, već nakon prosinačke pobune većina političkih organizacija, uključujući i našu, bila je uključena u pokušaj antikapitalističkog regrupiranja.

Plod tog pokušaja bilo je formiranje ANT.AR.SY.A-e (antikapitalističke lijeve suradnje za subverziju) u kojoj sudjeluje 11 antikapitalističkih i revolucionarno-lijevih organizacija, zajedno s aktivistima koji ne pripadaju niti jednoj organizaciji.

Njezino osnivanje, koje je nastupilo nakon antikapitalističkih okupljanja u cijeloj državi, predstavljalo je nešto nezapamćeno za grčku ljevicu. ANT.AR.SY.A. je sudjelovala i u izbornom natjecanju i dobila najviši postotak glasova koji je radikalna ljevica ikada dobila. Sa svoje strane, pridružili smo se inicijativi budući da smo je shvatili kao prvi korak prema regrupiranju na antikapitalističkoj ljevici. Problema je, naravno, još uvijek puno. Međutim, poduzimamo napore, koji već daju određene efekte, da uvjerimo naše drugove u potrebu artikulacije prijelaznih zahtjeva, u potrebu novog internacionalizma i umrežavanja sa ostalim antikapitalističkim i revolucionarnim partijama u Europi i šire, te u potrebu intervencije u svim pokretima. Vjerujemo da je ovo obećavajući korak prema stvaranju centralnog političkog entiteta koji će na političkom nivou biti sposoban izraziti velike socijalne borbe koje tek dolaze.

Časopis Radnička borba je službeno glasilo organizacije Radnička borba

IMPRESSUM

Uredništvo:

Dimitrije Birač

Mirna Meštrović

Petar Pavlović

Kontakt:

e-mail: radnicka_borba@yahoo.com

web: www.radnickaborba.org

tel: 095/826 6179

Ukoliko imate primjedbu, komentar, prijedlog, vijest ili tekst s tematikom vezanom uz radnički i studentski život, kontaktirajte nas.